

Felelős szerkesztő
Dr.
SALACZ ELEMÉR
Szerkesztőség:
I. ker. BELICEY-U.
9. SZ.

SZARVASI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre 120 k.
Negyedévre 30 k.
Egyes szám 2 k.
Kiadóhivatal:
I. K. BELICZEY
UT 9. SZÁM.

Laptulajdonos: a Szarvasi Kisgazdák és Földművesek Pártköre

Felelős kiadó: Gulyás Pál.

Megjelenik minden Pénteken reggel.

A sajtó

nagy hatalom. A sajtó a közvélemény, a társadalom minden rétegének a lelkiismerete. A sajtó tükröz, amely sem nem torzít, sem nem kicsinyít, sem nem nagyít, hanem mindent és mindenkit a maga teljes valójában elénk állít. Vagyis én ilyennek képzelem a sajtót, még abban az esetben is, ha a sajtó kifejezetten csak egy párt érdekeit szolgálja, avagy a pártok felett áll. A sajtónak egy alap törvénye van: önzetlenül, menten minden egyéni érdektől szolgálni a közt, a haza javát, jobban mondva ily szellemben kellene a sajtónak munkálkodnia. Jelen soraink sem a fővárosi, sem a vidéki sajtóval nem foglalkoznak, tisztán a mi szarvasi viszonyainkat akarják egy kissé megvilágítani. Soraink nem azért íródtak, hogy támadjanak, hanem azért, hogy okuljunk belőlük.

Tény az, hogy aki tollat fog, azzal a szándékkal, hogy a nyilvánosságnak írjon, első sorban is önmagát kell ismernie. Mert hisz könnyebb meglátni más szemében a szálkát, mint a saját szemében a gerendát. Aki erről nem tud lemondani, ne álljon a sajtó szolgálatába. Írjon önmagának és íróasztala fiókjának. Mert az ilyen ember csak árt és nem használ. Akit a harag és gyűlölet, a személyeskedés göze fűt, annak az írása szelet vet és legtöbb esetben vihart arat. Pedig a vihar sohasem épít, hanem mindig csak rombol. Holott községünkben nem a rombolás, hanem az alkotás a fő. Ne egymás hibáit keressük, hanem egymás előnyeit. Ne a széthuzás, a gyűlölet, a személyeskedés tüzet élesszük, hanem az egymást megértésnek az alapját rakjuk le.

Akit a pártzenvedély irányít reggel, délben és este, sőt akit még álmában is a pártzenvedély meglátogat, az se fogjon kezébe tollat. Az ilyen ember is abba a hibába esik, hogy olyan ágra áll, amelyet maga alatt elvágva, a földre pottyán. Pedig az ilyen lepottyánás nem igen kellemes. S mit használ a köznek? Semmit! Meggyújtotta a tüzet, de ez a tűz nem melegít, hanem mindent elhamvaszt.

Aki szunyogból elefántot csinál, aki minden áron és minden dologban vezető akar lenni s a sajtóban diktátor — hogy tollától, tollának a mérges fullánkjától rettegjen mindenki — az rossz uton jár. Az igen rossz uton jár. Az ilyen maga csinálta dicsőség csak rövid életű — utána jön a megsemmisülés, a halál — vagyis senki sem ad irására semmit.

A ki ír, írjon önzetlenül, ne sanditson se jobbra, se balra, ne vezesse a harag, a gyűlölet, a feltűnési viszke-

tegség — hanem a köz, a haza java. Ha ezek szolgálatában, ezekért kap avagy ad sebet, az dicsőség — de ha feltűnési viszketegségből kifolyólag kap valamit, akkor vonuljon félre, tegye le a tollat és vezekeljen.

A toll két élű tegyver. Ha jól használjuk, sok jót tehetünk vele, ha rossz akaratulag kezeljük, még az angyalból is ördögöt formálhatunk.

Pedig angyalokra és nem ördögökre van szükségünk.

A földváltás legújabb kulcsa.

A földváltás javaslat előzetes vitája végre befejeződött. A pénzügyi bizottság ugyanis elfogadta Hegedüs legújabb tervezetét, amelyben, mint kijelentette, elment az engedékenység legvégső határáig és kénytelen megelégedni azzal a 10 milliáddal, amit az így megállapított kulcs szerint kapni fog.

A bizottság a következő kulcsot fogadta el. Egy hold föld váltásmentes. Ha a kataszteri tiszta jövedelem átlaga holdankint egy korona és a birtok nagysága 1—5 hold, akkor az egy katasztrális hold után fizetendő buza mennyiség 26 kg. Egy koronás kataszteri jövedelem mellett 5—10 holdas birtoknak 40, 10—20 holdasnál 44, 20—50 holdasnál 48, 50—100 holdasnál 53, 600—1000 holdasnál 61 és így tovább 5000 holdon felül 88 kg. a katasztrális holdanként fizetendő buzamennyiség, 10 koronás átlagos kataszteri tiszta jövedelem mellett 1—5 holdas birtoknál 48, 5—10 holdasnál 72, 10—20 holdasnál 80, 20—50 holdasnál 88, 50—100 holdasnál 96, 100—500 holdasnál 104, 500—1000 holdasnál 112 kilogramm és így tovább. 5000 holdon felül 160 kilogramm a katasztrális holdanként fizetendő buzamennyiség. Holdankint 20 K-ás átlagos kataszteri jövedelem mellett 1—5 holdas birtoknál 72, 5—10 holdasnál 108, 10—20 holdasnál 120, 2—50 holdasnál 132, 50—100 holdasnál 144, 100—500 holdasnál 156, 500—1000 holdasnál 168 kg. és így tovább 5000 holdon felül 200 kilogramm a katasztrális holdanként fizetendő buzamennyiség.

A váltást földben is le lehet róni. Még pedig 1—5 holdas birtoknál a birtoknak 6 százalékaival, 5—10 holdasnál 9 százalékaival, 10—20 holdasnál a 10 százalékaival, 20—50 holdasnál a 11 százalékaival, 50—100 holdasnál a 12 százalékaival, 100—500 holdasnál a 13 százalékaival, 500—1000 holdasnál a 14 százalékaival és így tovább, 5000 holdon felül a birtok 20 százalékaival.

Ez a kulcs természetesen még szintén csak javaslat, amelynek elfogadása a nemzetgyűléstől függ.

Az állatok és gazdasági felszerelés váltáságát tárgyalták a bizottságok.

A nemzetgyűlés pénzügyi és földművelésügyi bizottságai Huszár Károly elnöklésével tartott ülésben az ingatlan felszerelések váltáságát tárgyalták.

A fundus istruktus vagyonsváltáságát általánosítás és a tényleges leltár alapján állapították meg.

Általánosítás alapján fizetik a vagyonsvált-

ságot a saját kezelésben levő birtokok 500 holdig és a bérben lévő birtokok 100 holdig.

Az átlagos leltár után a következő kulcsot állították fel:

1 holdig a felszerelés vagyonsváltásmentes, holdankint fizet a felszerelés után:

20 katasztrális holdig 125 koronát

50 " " 150 "

100 " " 175 "

100 holdon felül pedig 200 koronát

az élő leltárnál minden négy holdra egy számos állatot véve alapul. Az ezen felüli minden számos állat után 500 koronát visszatérítenek.

A saját kezelésben levő 500 kataszteri holdon felüli, illetve a bérből levő 100 holdon felüli ingatlan vagyonsváltáságát a leltár átlaga alapján vetik ki, amelynél egy normál állatot 10 ezer koronára becsülnék, a fél kívánságára azonban értékelésnek van helye. Ezt az értékelést maga a pénzügyminiszter is elrendelheti, de a becslési érték még finom tenyészállatoknál sem lehet magasabb 30 ezer koronánál. Nem számítják ide a versenylovakat, melyek külön elbírálás alá esnek.

Holt leltárban szerepelnek a gézekék 25.000 korona, motrosz szántógépek 5000 korona.

Egész cséplőgép garnitúrák lóerőnként megállapított különböző vagyonsváltásággal.

Ez utóbbinál:

4 lóerőig — — 1500 kor.

6 lóerőig — — 2000 kor.

8 lóerőig — — 3000 kor.

10 lóerőig — — 4000 kor.

10 lóerőn felül 5000 kor.

a vagyonsváltáság.

Stabil motoroknál

8 lóerőig — — 1500 kor.

12 lóerőig — — 2000 kor.

16 lóerőig — — 3000 kor.

20 lóerőig — — 4000 kor.

20 lóerőn felül 5000 kor.

a vagyonsváltáság.

Az így megállapított leltár összege után a váltásösszeg, ha a leltár értéke egy fél millió korona, ennek 5 százaléka, ha 1 millió korona 6 százaléka, 2 millió koronánál 8 százaléka és így tovább, úgy hogy az 50 millió koronán felüli összegű leltárnál 14 százaléka a váltáság.

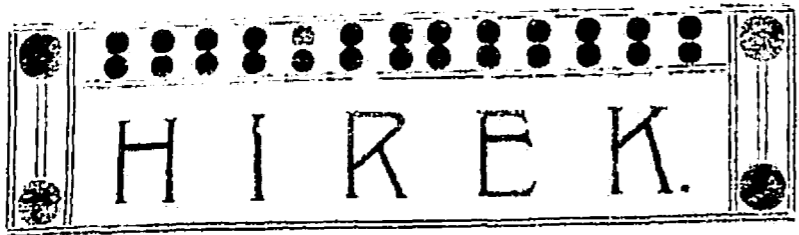
A részletes tárgyalást ezután félbeszakították és az együttes bizottság kedden délután fél 5 órakor tartott együttes ülésében kezdte meg az áruraktárak vagyonsváltáságának tárgyalását.

Pártélet.

Rendkívüli közgyűlés. A szarvasi kisgazdák és földművesek pártköre múlt vasárnap délután rendkívüli közgyűlést tartott, melyen felszólaltak Borgulya Pál képviselő, dr. Schauer Gábor h. főszolgabíró. A közgyűlés pártjegyzőnek egyhangulag ifj. Litauszky Györgyöt választotta meg.

**Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök Igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában Amen**

Julius 26.

1914. július 26-án megtörtént a mozgósítás. Dalal, virágosan, nemzeti színű zászlók alatt büszkén és dacosan indultunk a félvilág ellen. A kemény, emberfeletti harcot öt évig állottuk. A magyar erő, a kitartás és a vitézség csodákat mivelt Minden fronton győztünk — végül mégis elbuktunk. Mi a legvitézebb nép, mi buktunk a legnagyobbat. Ezer éves egységés országunkat szétlétük — koldussá tették. De koldus voltunkban is fenthordjuk a fejünket s dacosan, hittel kiálljuk oda az egész világnak: Nem! nem! soha! 1921 július 26-án cserélték ki a trianoni békeszerződés ratifikálásáról szóló okmányokat és ezzel a végzetes írás, melynél kegyetlenebbet ember nem gondolt ki, nemzetközi törvényt vált. Ezzel a ténnyel a mi kálvária járásunknak még nincs vége. De történéjk velünk bármi, mi az ország területi épségéről nem mondunk le soha. Előtünk a trianoni békeszerződés csak rongy papiros, amelyet széjjel fogunk tépni — vagy elpusztulunk örökre.

Az Ébredő Magyarok Országos Egyesülete augusztus hó 7-én, vasárnap Mezőtúron országos méretű ünnepséget tart Tiszántul számára, hogy ország-világ előtt megmutassa, hogy van ébredő hatalom Magyarországon. Az ünnepségre az Ébredő Magyarok Központja ezúton is meghívja Szarvas lakosságát és keresztény testületeit. Az ünnepségen részt vesznek József főherceg öfensége, Augusztia főhercegnője, Horlhy Miklós kormányzó öfomélósága felesége, ö miniszter, a nemzetgyűlés javarésze, a keresztény irányzat minden jelentős tényezője, dr Raffay Sándor ev. püspök, Zadravec r. kath. tábori püspök, a reformátusok ezredes lelkésze, dunántul református püspöke, az unitáriusok püspöke, a munkásság keresztény vezérei. Az országra szóló ünnepség hatalmas katonai segédlettel lefog folyni. Az ünnepség egyik elragadóbb része lesz az ezredéves fölvonuláshoz hasonló történelmi menet, melyben képviselve lesznek az ösmagyarok harcos csapatai, a bandériális hadrendszer, Bocskay hajdui, Rákóczi kurucjai, a 48-as vitézek és a jelenkorig minden történelmi viselet. Vidéki lovas, zászlós bandériumok fogják a menetet tarkává tenni, katonazenekar fogja a lelkekbe beleharsogni, hogy ennek a nemzetnek föl kell ébrednie a belső veszedelemtől és rivallva fogják a világ négy tája felé kiáltani, hogy a szűk határoknak össze kell omlaniok. Magyar ruhás leányok fogják a keresztény eszmét tüntetve hirdetni. A kormány a rendezőbizottság rendelkezésére bocsátotta a budapesti állami színházak minden díszletét. Az ünnepség kiemelkedő pontja lesz a mezőtúri Ébredő Magyarok zászlajának a felavatása, megszentelése. A zászlóalanyai tisztet a miniszterelnök felesége vállalta. A zászlót a püspökök fölszentelik és megáldják. Szónokokat fognak a keresztény eszme legkimagaslóbb alakjai, többek között Wolf Károly. Szarvasról lovas bandérium fog átmenni Mezőtúrra, ha lesz elegendő jelentkező. Akik a bandériumban részt akarnak venni, jelentkezzenek Tömörkényi Dezső tanárnál a tanítónőképzőben. A Szarvasról Mezőtúrra utazó hölgyek — ha van magyar ruhájuk — kéretnek, hogy magyar ruhába menjenek át. Minthogy az ünnepséghez fogatok is szükségesek, kéretnek azok, kiknek jókarban levő hintójuk, lovuk van és hajlandók azt arra a napra a rendezőbizottság rendelkezésére bocsátani, sziveskedjenek ezt a szándékukat egy levelezőlapon Tömörkényi Dezső tanárnak bejelenteni. Az országos rendezőbizottság.

A vagyonválság. Érdekes látni, hogy míg az összes bankok és részvénytársaságok vagyonválsága mindössze hat milliárd, addig a gazdáktól több mint harminc milliárdot akarnak vagyonválság címén beszédni.

— **Ismételten felkérjük** ugy külunkatársainkat, mint a hatóságokat, hogy hosszabb közleményeiket **legkésőbb** szerda délután 5 óráig sziveskedjenek beküldeni, mert ellenkező esetben azokat csak megrövidítve tudjuk közölni.

— **Tűz.** Szerdán délután 6 órakor gyermekek vigyázatlansága következtében kigyulladt özv. Frisch Józsefné Csáky utcai házának tetőzete. A tüzet, mielőtt elterjedhetett volna, sikerült elfojtani.

— **A százkoronások** levonás nélküli becsérése július 31-ig tart. Erre felhívjuk a közönség figyelmét, mert ha a pénzügyminiszter ezt a terminust meg nem hosszabítja, július 31-től már csak megfelelő levonással lehet becsérelni a százkoronás bankjegyeket.

— **A napok óta emlegetett hőhulám** megérkezett Szarvasra is. A hőség napok óta ürhetetlen. Aki tehetett, menekült ki a szabadba, de bizony ott sem talált enyhületet. Egy szellőcske se rebbent. Rendes körülmények között estefelé legalább lehül a levegő. Most erre is hiába vártak az emberek. Délután 18 óra tájban még 33 C fokot mutatott a hőmérő árnyékban. Déli tizenkét órakor 42 C fokig emelkedett a hőmérő higanyoszlopa árnyékban.

— **Nyilatkozat.** A „Szarvasi Hirlap”-nak gazdaellenes támadásait visszautasító cikkemre nevezett lap tényállitásaim megcáfólása helyett izléstelen, de töle már nem szokatlan goromba személyeskedéssel válaszol. E tőrre követni az én paraszti izlésem tiltja. Ezért csak annyit jegyzek meg, hogy kár másokat mindig magunkról itélni meg. Mert abból, hogy ha lehetnek is bizonyos körülmények jóvoltából olyan „szerkesztő”-k, akik irni nem tudnak, még nem következik az, hogy ne lehessen olyan gazdálkodó, aki irni tud. Szarvas, 1921. július 24. Ifj Litauszky György.

— **Állattenyésztésünk emelése.** A földmivélsügyi miniszter a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete útján augusztus végével, csetleg szeptember elején Svájból mintegy 200 darab vöröstarka tenyész bikát hozat be. Ezen apaállatok behozatalát az államnak a földbirtokosokkal szemben hozott áldozatkészsége tette lehetővé, amennyiben a svájci frankárfolyam mai magas állása mellett tenyészállatok behozatala Svájból teljességgel lehetetlen volna. A behozni akart apaállatok Budapesten az Országos Tenyész- és Haszonállatvásár Telepen nyilvános árverés útján fognak eladásra bocsáttatni. A kikiáltási ár fejenként 30,000 korona lesz, az eladási és a beszerzési ár közötti különbözet pedig a földmivélsügyi miniszterium terhére megy. Az állatok a legtöbbet ígérőnek adatnak el, de csak az vehet részt az árverésen, ki vételi szándékát a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél előjegyzésbe vételi.

— **Felkérés.** Felkérjük a „Szarvasi Hirlap” legutóbbi számában megjelent „Egy kis kioktató válasz . . .” című cikk szerzőjét arra, hogy a bíróság előtti felelősségre vonhatás végett sziveskedjen magát és azt is megnevezni, akit a „ténylegesen surlódó ur” kifejezése alatt értett. A „Szarvasi Ujság” szerkesztősége.

— **Irányarak hatályon kívül.** Az árvizsgáló bizottság az élelmicikkek eddig megállapított irányárait hatályon kívül helyezi, de figyelemmel kíséri az áralakulásra befolyással bíró tényezőket és a visszaélések miatt akár közvetlen tapasztalat, akár feljelentés alapján a büntető eljárás megindítása iránt a lépéseket meg fogja tenni. Figyelmezteti tehát ugy a termelőt, mint a kereskedő és iparos osztályt, hogy az üzleti nyereség felhajtásától saját érdekében tartózkodjék.

— **A korona árfolyamésését Hegedüs ellen kontreminaló budapesti bankok idézték elő.** A „Nemzeti Ujság” arról ad számot, hogy budapesti pénzügyi körökben köztudomású, hogy a korona zürichi jegyzésű Weisz Fülöp bankár vezetése alatt álló pénzcsoport idézte elő. Weisz Fülöp ahelyett, hogy a nyilvánosság előtt kritizálná a pénzügyminiszter politikáját, alattomban tesz meg mindent, hogy e politika elé akadályokat gördítsen. Weisz Fülöpöt megnevezve ugyanezt megírta már a bécsi „Die Börse” is. Weisz Fülöp nem

tartja érdemesnek megcáfólni a hirt, pedig eljárása voltaképpen forradalmi rombolás. Érhetetlen, hogy a nemzetnek ily módon milliárdos károkat okozó bankár ellen a hivatalos körök sem tesznek semmit,

— **Három hónapig nem jöhetnek menekültek Magyarországra.** A magyar kormány hivatalosan közli, hogy a menekültek nagyfoku torlódása és a szállítási eszközök hiánya miatt a demarkációs vonalon mostantól kezdve három hónapig nem engednek át repatriáltakat. Aki mégis megkísérlí az átköltözést, magára vessen a kelemetlenségéért.

— **Augusztus 31-ig lehet kedvezményes áru cipőt kérni.** A pénzügyminiszter a közszolgáltatban álló tisztviselőknek és egyéb alkalmazottaknak (nyugdíjasoknak, özvegyeknek és szülötlen árváknak) kedvezményes áru cipőkkel való ellátása ügyében kiadott korábbi rendeletében az igénybejelentésre megállapított határidőt augusztus 31-ig meghosszabbította.

— **Szeptember 15-ig kell bejelenteni a köztisztviselői ruhaigényt.** A pénzügyminiszter a köztisztviselőknek és egyéb alkalmazottaknak kedvezményes áru ruhaszövettel való ellátásáról kiadott rendeletben az igénybejelentésre nézve megállapított határidőt 1921 szeptember 15-ig meghosszabbította.

— **Németországban kötelező három gyermek.** Schrottjahn tanár német szociológus törvényjavaslatot terjesztett a berlini parlament elé, melynek értelmében minden házaspárt legalább három gyermek felnevelésére köteleznének. A kifogástalan egészségű szülöket kötelezni kell arra, hogy háromnál több gyermeket is felneveljenek. A negyedik gyermektől a kilencedikig a szülök minden egyes gyermek után állami segélyt kapnak. A nőtlenek, és hajadonok, valamint az egy- és kétyermekes házaspárok adót kötelesek fizetni. Hirszerint Schlachta Margit magyar nemzetgyűlési képviselő is hasonló javaslatot fog a Ház elé terjeszteni.

— **Az angol munkanélkülek száma a szénmunkások sztrájkjának megszünte óta állandóan csökken.** Július tizenötödikén még 2,020.300 munkanélküli volt. Ma már ezek közül 120.000 talált elhelyezést.

— **Kis szovjet mese felnötteknek.** A Moszkvában titokban megjelenő Kolokol című satirikus hetilap közli a következő kis szovjet-mesét.

„A ló egy szép napon megjelent Lenin trónja előtt s így szólt a minden hatalmu diktatorhoz:

— Elvtárs! Én a közszállítási munkások képviselője vagyok és a legalázatosabban kérek, utalj ki részemre egy „paiok”-ot (A paiok árusítási engedélyt jelent.)

— Kérelmed jogos — mondá a nagyur és nyomban teljesítette a ló kérelmét.

Másnap új látogató jelentkezett Leninnél; ez a tehén volt.

— Elvtárs! — kezdte a tehén — én foglalkozásomra nézve anya vagyok; boldogíts engem egy „paiok”-kal.

Lenin, némi habozás után, a tehén kérésének is eleget tett.

A számár, értesülvén időközben e dolgokról, szintén Lenin elé járult.

— Mit akarsz tőlem? — tört ki haragosan a nagyur.

— Egy „paiok”-ot kérek, elvtárs, mint amilyent a lónak és a tehénnek adtál.

Lenin erre irtózatot haragra gyulladt:

A ló és tehén — ordította —, közhasznu szolgálatokat tettek. De te, vajjon mit tettél te a mi érdekünkben?

A számár egyszerűen és nyugodtan válaszolt:

— De Lenin elvtárs, el tudod te képzelní, hogy valaha is hatalomra jutottál volna — nélkülünk . . . ?

— **Nyolcezer éves leányzó.** Azok a legujabb ásatások, amelyeket az ismert angol archeológus, Flinders Petrie professzor Kairótól délre végeztetett, fényes eredménnyel jártak és a régiségekben kimeríthetetlenül gazdag anyaföldnek újabb kincseit hozták napvilágra. A nyilvánosság számára a londoni egyetem archeológiai osztályában fogják az ásatások eredményeit bemutatni, melyek közül a legnevezetesebb egy nyolcezer évvel ezelőt élt leánynak tökéletes épségben megmaradt teste.

A halál kaszája a kisdedek között.
Kétszáznyolcezer két éven aluli gyermek halála egy év alatt.

Megdöbbenve értesültünk a kormány által kiadott legújabb jelentésből, hogy az 1900-ik évtől az 1915-ik évig évenként átlagosan kétszáznyolcezer két éven aluli gyermek halt meg, kik közül száztizenegyezer fiú s kilencvenhétezer leány volt. Tüdővész és veleszületett gyengeség okozta nagyobb részt a kisdedek elpusztulását, azonban a vörheny, a kanyaró, a toroklob és a számarhurut is hatalmas rendeket kaszált ki az élő gyermekek sorából.

A himlő egy kissé megcsillapodott azóta, amióta a himlő-elleni oltásokat kötelezővé tették. De a kanyaró veszedelmesen pusztít a házi cselédek, a kisbirtokosok, a mezőgazdasági munkások és a különböző napszamosok gyermekei között. A vörhenynek halvanezernél több gyermek esett áldozatul és ez a betegség sem nálunk, sem Európában nem enged vadságából. A difteria a vidéken erősen dühög.

Harminc millió éhező orosz menekül.

A moszkvai orosz földműveskongresszus foglalkozott az oroszországi éhínséggel; Rubnikov, a saratovi egyetem tanára szerint az orosz népet csak jelentékeny gabonabehozattal lehet az éhenhalástól megmenteni, mert 88 millió pud gabonahiány mutatkozik.

Más szónokok hevesen támadták a szovjetkormányt, melynek egyéb gondja sincs, mint a világforradalom előkészítése, mialatt az orosz nép éhen hal. Egyhangulag elhatározták, hogy küldöttséget menesztzenek a Kremlbe, amely követelni fogja Lenintől, hogy adjon amnesztiát az éhínség miatt fellázadt parasztnak. Bogdanow, a szovjet képviselője, az elkeseredést azzal próbálta csillapítani, hogy a szovjetkormány egy rendeletet készít elő, mely szerint a szocializált földbirtok felét visszaadják a régi tulajdonosoknak, akik azt mint magántulajdont kihasználhatják.

Rigai távirat szerint az éhínség következtében harminc millió orosz Szibériába, a Kaukázusba és Moszkva felé menekül. Az éhező tömeg és a csapatok közt harcok voltak.

Községi ügyek.

X. Utban az önálló gazdálkodás felé. A helyi sajtó még a béke világban, a mikor a mai adótételekről nem is álmodtunk, sürgette a községi belterjesebb gazdálkodást. A most elkövetkezett nagy adóterhek végre rávitték képviselőtestületünket is annak belátására, hogy ez a községre csak hasznos lehet. Ezért március 12-én tartott ülésén egy bizottságot küldött ki azzal a megbízással, hogy ebben a tekintetben a képviselőtestületnek adjon véleményét. E bizottság a múlt szombaton tartotta meg e célból értekezletét Serly Kálmán uradalmi kasznár részvételével. Az értekezlet alapján azt fogja javasolni a bizottság, hogy a bikazugi 500 hold maradjon házi kezelésben, azonban kezelése ne az egyéb teendővel amugy is tulterhelt városi gazdára, hanem egy olyan gyakorlati gazdára bizassék, aminőt pl. a főgimnázium is alkalmaz. Javasolja a bizottság, hogy fokozatosan, évről-évre saját kezelésbe vétessek a többi községi föld is, s ha az eredmény engedni fogja, úgy majd az összes községi földek kezelése egy elméletileg is képzett intézőre bizassék, amit jelenleg a község még nem bír meg, mert csak a bikazugban tervezett befektetések összege is 300.000 korona lesz.

Egyház. Iskola.

* **Kérelmem.** Fölkérem a községi és hitfelekezeti elemi iskolák iskolaszékeit, hogy ha „Magyarország Térképére” szükségünk van, azt azonnal jelentsék be. A rendelkezésemre álló mennyiségből az arra legjobban ráutalt iskolák díjmentesen fognak részesülni. Gyula, 1921. július 5. Mikler Sándor s. k. kir. tanfelügyelő.

* **Női kézimunka-tanítónő.** Az ág. hitv. ev. egyház iskolaszéke pályázatot hirdet az „Evangelikusok Lapja”-ban, aug. 10-iki határidővel, egy női kézimunka tanítónői állásra, 1400 kor. törzsfizetés, megfelelő lakbér és államségéllyel. Ugy tudjuk, hogy ezen állásra Palkovics Juliska tanítónő lesz megválasztva, aki már hosszabb idő óta kiváló sikerrel vezette a női kézimunka-oktatást.

* **Pariskolai hitoktatók.** A községi ipariskola igazgatójának kérelmére az ág. hitv. ev. tanoncok hitoktatását ezentul az ipariskolánál alkalmazott ev. tanítók végzik, mert a segédlelkész általi hitoktatás sehogy sem felelt meg a kívánalmaknak. Az iskolai felügyelő-bizottság nagy súlyt fektet a tanoncok valláserkölcsi nevelésére.

* **Uradalmi tanító.** Illetékes helyről kapjuk az értesítést, hogy a csabaesztői uradalom iskolájánál Szrnka Pál, szarvasi illetőségű, ág. hitv. ev. vallású, okleveles tanító nyert alkalmazást.

* **Községi iskolák és ovodák fűtése.** A községi iskolaszék legutóbb tartott ülésén iskolánként két öl fát és negyven mazsa szenet, ovodánként pedig két öl fát és hatvan mazsa szenet vett fel a költségvetésbe. Ez igen szép dolog, csak az a kár, hogy évek óta a tüzelőanyag nincs elegendő mennyiségben kiadva sem az iskoláknak, sem az ovodáknak, a tantermek hidegek, az ovodatermek fűtetlenek. Az iskoláknál fűtőanyag hiány miatt többször szünetel a tanítás, a hideg ovodákba meg egyáltalán nem küldik a szülők ovodákba gyermekeiket. Kívánatos lenne, ha az iskolaszék maga szerezne be a fűtőt, mert az eddigi szokás nincs hasznára sem az iskoláknak, sem az ovodáknak.

* **Evangelikus iskolaszék.** Az ág. hitv. ev. iskolaszék július 25-én ülést tartott Haviar Gyula egyházi felügyelő s Bartos Pál lelkész elnöklésével. Az ülés nagyszámu tárgyaiból különösen kiemelendő az 1920/21. tanévre vonatkozó igazgatói jelentés, amely nagy körültekintéssel, mindenre kiterjedő figyelemmel világos képet nyújt az elmúlt tanévről. A jelentés tanubizonyosság arra nézve, hogy a szarvasi ág. hitv. ev. egyház elismerést érdemlő óriási áldozatkészség mellett kiváló gondot fordít hivei gyermekeinek nevelésére, oktatására, tudva azt, hogy csak így szerezhet az egyháznak vallásos, buzgó híveket s a hazának lelkes, szorgalmas, áldozatkész polgárokat.

* **Új tanítói állás a községnél.** A községi iskolaszék egy belső ismételőiskolai tanítói állást szervezett 1400 kor. törzsfizetéssel, megfelelő lakbér és államségéllyel. Haladásnak haladás mindenestire, de nézetünk szerint egy tanerő alkalmazásával nem nyer kielégítést az iskolai ügyeknek kívánatos rendbentartása.

* **Tankötelesek összeírása.** A vallás-és közoktatásügyi miniszterium utasította az illetékes hatóságokat, hogy a tankötelesek augusztus 22—27-ig irassanak össze. Az összeírást tanítók végzik. A tankötelesek pontos nyilvántartása 1914. óta szünetelt. Ez az első alapvető lépése a tanügyi kormány erőteljes népoktatási politikájának. Az eddigi lényegtelen pénzbüntetésekkel jelentékenyen felemeljük, sőt mint hírlík, azokat a szülőket, akik gyermekük iskoláztatását elmulasztják, elzárással fogják büntetni.

* **Bajok a kondorosi iskolánál.** A kondorosi holdakon levő községi iskola évről-évről feltűnt az iskolaszéki elnöknek, hogy kis számban jelentek meg a növendékek, s buzdította a jelenlevő szülőket, hogy gyermekeiket szorgalmasan járassák az iskolába. A jóakaratu figyelmeztetés azoknak jutott, akik rendszeren járták gyermekeiket, de helyén való lett volna, ha az ott működő tanító tudomására hozza az elnök urnak, hogy van ott a környéken egy bujtogató s annak mesterkedése folytán tartja több szülő vissza gyermekét az iskolától. Nem volna kár ezt a politikust kissé kioktatni az ő ténykedésének káros hatásáról.

Fiúk lapelárúsitonak
jó keresettel felvétetnek a „Szarvasi Ujság” kiadóhivatalában.

Vásároljunk mindenféle
GABONÁT
ELADUNK mindenféle mezőgazdasági eszközt
„FUTURA”
BÉKÉSMEGYEI KIRENDELTSÉGE
BÉKÉSCSABA, Kossuth-tér 8.
— Telefon 88. és 154. —
Helyi megbízott:
A Szarvasi Gazdák és Iparosok Szövetkezete.
— Telefon: 46. 2—13

EGYESÜLETEK.

(Az Ébredő Magyarok) helyi csoportja népes értekezletet tartott f. hó 24-én a főgimnázium tornacsarnokában. Az értekezleten megjelent a mezőturi nőcsoport nevében Kun Árpád polgármester fetesége és Remetey Kövry János, központi kiküldött tag, aki lelkes és megkapó beszédben fejtegette az Ébredő Magyarok feladatait. Beszéde nagy hatást keltett. Utána Tömörkényi Dezső, a helyi csoport titkára, történelmi és statisztikai adatok alapján fejtegette a zsidó faj térfoglalását, és a nemzeti államokat összeomlasztó munkáját.

Regényesarnok.

A gradadai rózsa.

Irta: Jean Rameau

(28)

— De hisz ő éhes! — kiáltott Genovéva — szegény állat, bizonyára nem adtak neki még ma enni... Kérem, Peyroux, ur mondja meg a kocsinak, hogy tegyen azonnal egy csomó szénát abba a jászolba, a mely azelőtt Raciné volt... Tetszik tudni, tisztelendő ur, Racin-nak neveztem számaramat, a mely a múlt évben elpusztult. Ezt a nevet azért adtam neki, hogy „Athalie” szerzőjére emlékeztessen, a kinek műveivel agyongyötörtek.

Az istállóhoz érkeztek és Márton, mint valamely tündérmesében, csinos jászolt látott, mely tele volt tömve illatos és puha szénával. Valóssággal megdöbben e látványtól, mert az ő istállója távol volt minden fényűzéstől és a széna csak álmában jelent meg, mint valami földöntuli csáb. Még jobban kilhozta sodrából a többi fényes berendezés. Alatta csaknem térdig érő, friss szalma, fölülte fehérre meszelt tető és köröskörül olyan falak, hogy a zárdafönök szobájában se voltak különbe.

Még egyszer megsimogatta az ökor széles homlokát, aztán abbéli félelmében, hogy sirva fakad, gyorsan elmenekült az istállóból és a kastély kijárata felé tartott, hogy visszamenjen a zárdába.

VI.

Végig ment a hosszas fal mellett ösvényen és megállott a portás cellája előtt. — A főnök kíván önnel beszélni! — mondá az.

Lázár tisztában volt a helyzettel.

Fölment az első emeletre és belépett. A zárdafönök íróasztalánál ült.

Lázár sápadtan, összekulcsolt kezekkel állott meg előtte és nem mert föltekinteni.

Hontaréde István ur, — így szólította a főnök — itt van 490 frank, amely az öné. A pénz eredetéről ez a jegyzőkönyvecske ad fölvilágosítást. Kérek az összegről nyugtát.

Lázár gépiesen engedelmeskedett s mivel a főnök tollat adott kezébe, odairta nevet egy sárga papírlapra, a hova a zárdafönök ujja mutatott. Ez pedig folytatta:

Folyt. köv.

Nyílt-ter.*)

A budapesti kir. ügyészségtől.

Másolat.

32352/1921. kü. szám.

Az asztalosmesterek országos szövetsége által a kereskedelemügyi miniszterhez intézett beadvány alapján folytatott nyomozást azért szüntettem meg, mert a beadvány Korányi Mártont konkrét büncselekmény elkövetésével nem gyanúsítja, az a panasz pedig, hogy gyanúsított az ugynevezett tanácsköztársaságnak híve volt és annak érdekeit szolgálta, — a nyomozás során megkérdezett több tanúnak ama vallomásaival, hogy gyanúsított velük ellenforradalmi terveket szövögetett és megbeszéléseket folytatott, — megcáfoltnak tekinthető.

Budapest, 1921. május 30.

dr. Polányi s. k. A kiadvány hitelülül:
kir. főügyész helyettes. Matuska s. k.
kiadó.

* E rovatban közöltékért a szerkesztőség felelősségét nem vállal.

Eladó varrógép.

Egy keveset használt Gritsner varrógép eladó. Megtekinthető vasárnap I. ker. 437. szám alatt (Zöldpázsit).

A Szarvasi Gazdák és Iparosok Szövetkezete átvette a Gazdák Biztosító Szövetkezete

helyi képviseletét. Elfogad tűz, jég, életbiztosításokat. 10 évi tartamu kötéseknel 20% engedmény, szövetkezeti tagok 40% díj kedvezményben részesülnek.

SZARVASI GAZDÁK és IPAROSOK SZÖVETKEZETE.

Pályázat házvezetőnői állásra.

A szarvasi ev. tanítónőképző Felügyelőbizottsága pályázatot hirdet házvezetőnői állásra. Teendői: a köztartás rendjének és tisztaságának felügyelete, evégből rendelkezik az összes cselédséggel, sőt e két feladata körében az intézeti növendékek fölött fegyelmező joga van. Felelőség mellett kezeli az intézeti raktárakat, vezeti a szükséges könyveket, gondoskodik a közétkező számára piaci áruk beszerzéséről. Hatáskörében alkalmazkodni tartozik a gazdaságvezető és az igazgató utasításaihoz. Leginkább alkalmas intelligens, gyermektelen tisztviselői özvegy, aki alaposan ért a háztartási teendőkhoz. **Javadalmazása** teljes ellátás (lakás, fűtés, világítás, mosás) és havi 600 korona. Pályázati határidő augusztus 15. A pályázat az igazgatóság címére küldendő. Szarvason, 1921. évi július hó.

Bartos Pál Dr. **Sziráczy János**
egyh. elnök. világi elnök.

Meghívó.

A „Szarvasi Központi Szeszfőző-szövetkezet” évi

rendes közgyűlését

f hó 31-én délután fél 3 órakor tartja a Szarvasi takarékpénztár nagytermében, melyre a szövetkezet t. tagjait ezuton is meghívom.

Marsal Soma s. k.
elnök.

A tárgysorozat, valamint a zárszámadások s a hozzá tartozó jelentések a szeszfőző-szövetkezet hivatalos helyiségében megtekinthetők. 2—2

Andrássy Dezső és Társa

építészeti vállalati és szállítási irodája
SZARVAS, I. KERÜLET 144. SZÁM.

VÁLLAL: építeltervezést és felépítést, háztatarozást, épület átalakításokat, gyár és raktár építkezéseket.

SZÁLLIT: meszet, cementet, homokot, téglát, burkolólapokat, kavicsot, kátránypapírt, gipszet, épületfát, palát, fedélcserépet, tűzifát és szentet. Házat, telket keresvevői részére.

KERESKEDEÉS: Piac térről község házával szembe, Beliczey-ut 115. sz. (volt Lusztig házba) helyeztetett át. 12—13

Eladó ház. Gerhát György IV. ker. 13. sz. Ugyanott egy szoba butor is eladó. 1—3

Egy gazdasági ponyva eladó. Cim a kiadóhivatalnál megtudható.

Hentes üzletemben

naponta

FRISS VIRSLI

kapható, melyet Budapestről direkt célra hozatott géppel készítenek.

Mindenféle hentesáru. Sertéshus, juhhus napiárakon. **Áruk kívánatra házhoz szállítatnak.**

Szíves pártfogást kér tisztelettel
GYURIK GYÖRGY
hentesmester.

GUTTMANN LAJOS GÉPMŰHELYE

VOLT KARDOS ÉS GUTTMANN GÉPMŰHELY

Uj és legmodernebb szerszámgépekkel a legjutányosabban készít:

Mindennemű vas és fémipari munkát.

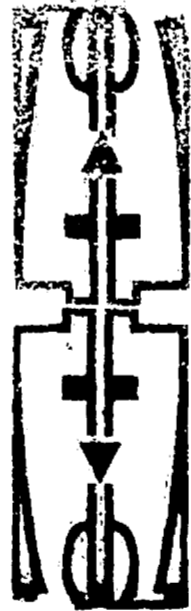
Tömegcikkek gyártását elvállalja.

Autogén hegesztés és vágás a legjutányosabban. A cséplési idő alatt raktárról szállít mindennemű gépalkatrészt, csapokat, szelepeket, komplett dugattyút, gyűrűket, csapágyat, teljes vezérmű raktáron, dobkósár, gépszij, szelepek, stb.

Csapágyak kiöntése és esztergálása.

Az uj gépekkel felszerelt műhelyben bér munkák is végezhetők.

Mindennemű lakatos munkák pontos és jutányos készítésel

6—26

Teljes kazán felszerelés!

Kazánkovács munkák a legjutányosabban és felelőséggel végeztetnek!

Gépek átalakítása, teljes magánjáró öntvények raktáron.

Összes gép- és motor szerelési munkák!

Malmi munkák pontos, gyors és jutányos végezésel Aratógéprések és mindennemű mezőgazdasági gépek javítása és készítése. Az ősön megnyíló mezőgazdasági gépraktárban kaphatók lesznek az összes mezőgazdasági gépek és eszközkök, **okók, vetőgépek, morzsolók, darálók, boronák, stb., melyek már most előjegyezhetők.**

Elvállal gazdaságok és műhelyek berendezését.

Veszek és eladok mindennemű gépet!

Fehér Keréksz drogéria

NAGYTRAFIK MELLETT, BELICZEY-UTON.

**Hajja lelkem,
mert olyan
csúnya maga?**

Mert eddig mindenféle vacak arckenőcsőt és szappant használtam, de most végre megtudtam, hogy három nap alatt gyönyörű bársonysima és üde hófehér lesz az arcom, ha

VÉNUSZ-

crémet és szappant használok. Rohanok is a drogériába a nagytrafik mellett, mert másutt sehol a világon ezt nem kapom meg. 8—12